

Titel: Hiertet er min Dievel, Croesus er min Slave Eller et Par Ord til Danmark. Saa og fire Fabler: 1.) Den forvandlede Havfrue. 2.) Forsonings Oxen. 3.) Den kaade Høne, en Fortælling. 4.) Hunden og Plukkefisken.

Citation: "Hiertet er min Dievel, Croesus er min Slave Eller et Par Ord til Danmark. Saa og fire Fabler: 1.) Den forvandlede Havfrue. 2.) Forsonings Oxen. 3.) Den kaade Høne, en Fortælling. 4.) Hunden og Plukkefisken.", i *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 14, ?, 1771, s. 1*. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-1_014-shoot-workid1_014_033.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 14

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Kiøbenhavn, 1771.

Hiertet er min Dievel Croesus er min Slave

Eller

Et Par Ord

til Dannemark.

Saa og fire

Fabler:

- 1.) Den forvandlede Havfrue.
- 2.) Forsonings Oxen.
- 3.) Den kaade Høne en Fortælling.
- 4.) Hunden og Plukkefisken.

2

3

Erindring til Læseren.

Forlad mig, at jeg, som en Kik i Verden ogsaa vil blive en Skribent. Grillenfængerie gjør jo meget for at fortie nenoget. Kiender I ikke nok min talrige Familie, og hvorledes skulle jeg faae de Smuler jeg skal putte i min Mund, om jeg havde ey Græver og Narrer i min Familie. Disse vil aldrig lade mit Grillenfængerie blive ubelønnet. Jeg venter nu med det første, at faae en nye Rang med den romerske

4

Keisers Hest, som en gal Regent gjorde til Borgemester. Tænk ey at mit Grittenfængerie vil give Staden Piller eller Pulver, eller Vomitiver ind at laxere paa Jeg tænker den har faaet saa mange Klysterer, Aarladninger og Laxativer, at den behøver ingen Qvaksalver, som jeg er. Den eeneste Laxativ, som har foraarsaget sine Sedes, er nok den, som man gav Kiøbenhavns Gader. Gid jeg havde et subtil Chirurgisk Instrument til at gjøre Operation med i Statens Pung; saa kunde jeg med Vished faae at vide, om der ikke er gaaet Kaaldfy i den af de mange Medikamenter man gav den ind. Hvorledes kan Doctoren raade Bod paa Syg-

5

Dommen, naar han er veed hvori den bestaaer. Kan man ey ved en liden Forseelse stoppe den gyldne Aare. Naar Hjernen er forrykket, hvad nytter det da, at Chirurgus gjør Operation i Tæerne. Naar Hiertet gaaer i Forraadnelse, skal man da vel sprekke Maven op. Men ak desværre! de fleste af vore Medici ere Grillenfængere. Man siger, at der skal indrettes Daarekister af de tomme Palæer i Nye Friderichs Stad. Vore Grillenfængere og Stats Medici, stal ey undgaae Fornuftens Majestætiske Blik. Statens overbærende Skolemester, skal lade dem føle Tugtens Riis, som skal uddrive Daaren af disse kaade Unges Hierte; ja! han skal anwise dem mørke

6

Boeliger i Friderichs Stads prægtige Palladser. Jeg græder alt over min Skiebne, som bier efter mig; men frisk Mod HANS! det er en Ære for dig, at sidde i Daarekisten med vore høyvelbaarne Grillenfængere. Jeg slutter min Erindring ved at ønske Staten det den saa Høylig behøver, nemlig god Sundhed almindelig Fred.

Hans Grillenfænger

Selvejere paa Brillenborg.

Helsingør,

den 26 August 1771.

7

Vogt dig for dit vigtige Fald. Saae du ikke hvorledes den store Hoere i Babylon faldt. Hørte du ey at hun blev dræbt for Alteret i Templet, og at en Levit i en af de smaa Kiøbstæder i Landet maatte give hende det sidste Livs Brød. O Dannemark! du største Hoere! dit Fald er nær, naar

Omnes Affectus pænae immunes, Libidinis, metus & audaciæ præmia sunt certa.

Det er:

Ingen Lidenskab bliver straffet. Kaadhed, Skyehed og Dumdristighed ere visse paa Belønninger.

8

Jordens Konge vogner op af sin Slummer. Medlidende er han og om, og som seer igiennem Fingre i Vanvittighedens Tider. Vogt dig, at din egen Jord ey opsluger dig; eller, at dine Landemerkers Vande ey bortskyller dig. Dine Vaaben fortiente sig et slet Navn hos Algirerne; du er bleven Frankerigs Foragt, Englands Aadsel og Sverrigs Væmmelse. Din nedrige Smigrerie skal blive til en Afskye i Overherrens Øyne. Din Maske skal blotte dit heslige Ansigt, og du skal staae til Spot for alle Jordens Slægter. Hvor blev din Ungdoms Paradis af? Det visnede jo bort ved Vellysters fortærende Ild. Dit Paradis blev jo indviet til Overherrens Glæde; men du besmittede det med hans Slavers Uteerligheder. Blev vel din Ild udslukket, skjøndt du brugte Overflødheds Sprøyte. Derfor al dine Mindesmærker

9

udslettes, og din vellystfulde Skov skal blive til en skaldet Plet om du ey omvender dig; o Dannemark! Er dit Paradiis da reent forloret? Ney! Du har jo Komoedie-Huusene. Endnu er Hoftheatret ey bleven til et Ridehuus, og Holmens Kanal har endnu ey faaet Ordre til at bortskylle den danske Skueplads. Du seer ey den glubske Morder-Engel, som luurer paa dine Bederstyggeligheder; skjøndt han boer i dit Hierte og nager dig. For at gjøre dig stærk imod hans mordiske Anfald besøger du saa flittig Komoedien; naar du da om Natten i dine helvedlige Smuthuller har udmattet dig, saa maa jo Komoedien, der spiller paa din Skueplads, dysse dig og din Samvittighed i Søvn. Din Tidspunkt o Dannemark! er ulyksalig. Du lagde Fordum Bidsel i Munden og bereed adskillige Nationer i Europa; men nu gier du Vel-

10

lysten, den store Rideknegt, Forlov at kiøre i Ring med dig. Formedelst det riige Vand som indringer dig, kan jeg kalde dig en rig Fiskerkone. Hvor er din Fisk bleven af? Har du buddet den Fal til den som har ey villet have den? Har Strandmogen taget den? Eller har en mægtig Haand grebet den, at du ey selv længere er Besiddere af dit Eget. Du indsluter en rig Havn for Fiskerie, dog deeler du Byttet saa sparsomt ud til dine Indbyggere. Hvad har du nødig at være saa forbittret paa den tressede Commissar, fordi du ey maa sælge din Fisk førend Klokkeren 10. Det er jo tids nok endda; det er jo got at Forordningen lætter dig en Deel af Tidens Byrde og Heede. Vellysten lærer dig at holde Hævd over dine Vare; nu maa alle seede Vare indføres fra fremmede Lande; thi Vellystens Kilde, som du fik o Dannemark! er blevet udtørret og Vinterens

11

Strengthed tilfrøs dine Vandaarer. Din Dyds Vey er Veyen til de skumle og fæleste Steder i Helvede. Du er ved alle Nag og Trudslar fra Himmelen, endnu, frek, vild og vrinsk, som Hesten der slaaer bag ud. Du fordrer saa gar Umueligheder af Vellysten, som du omarmer i Steden for Dydens Konge. Du kan ikke nok faae din geile Lyst styrt. Din Brynde efter det Glade, som kildrer, er umaadelig. Hvor er den Forbeholdenhed, hvormed saamange skiule deres utæmmelige Lyster. Du har bidt Hovedet af Skam. Du er ikke sparsom, naar bu øser af den rige Brønd, som vor retfærdige Fader skienkede dig til Forargelse og til et Fald, og til det onde Hiertes Aabenbarelse. Ikkun Engeland kan sige, at have været din Lige i Overtrædelser. Ingen er ueenig om at tillægge dig, o Dannemark! de nedrigste Skamplekker. Andres Had anseer dine Boeliger, som Uteerligheds

12

Huuler. Den dydige Ærekierhed foragter dig; ja glemmer reent at du skulle være den gamle Verdens Herskerinde. Forfængelighed og Selvklogskab kysser dig, Horerie og Forræderie omfatter dig. Din Helt er Vellyst. Ham efteraber du i kaade og tillokkende Klædedragter. Du har revet Dydens Pandser fra dine Bryster, og blottet dem for Griffens Finger. Din forstaalede Kaardeklinge er bleven til Vellystigt og dovent

Kiød. I Steden for at hevne din antastede Flove, har du ladet

dig stikke, — ja stikke med Græmmelmelsens

giftige Piil. Hvor meget sortere og vederstyggeligere er du ikkun, da vi afklæder os det Sorgens Flor vi var indviklet i; da vi venter at see i dig vor Glædes Soel; men faaer en Svoel-Fakkell fra Helvede at see. Dine egne Indbyggere ønsker dine Ugudeligheder Millioner Ulykker. Du tilpropper dine Øren, for Sandhedens giennemtrængende Røst. Dine

13

Sangere og Sangerskers Sirene Sang døver saaledes din Hørelse, at du ey agter de Retfærdiges Suk, Raab og Jammer-Klage. De Huusarmes Nød, gaaer ey dig du Vellystfulde! til Hierte. Hans Bønner afnøder dig intet, som kunne gjøre et Skaar i dine Vellysters Øvelse. Meener du o Dannemark! at din glimrende Pragt, din kronede Høyhed og det Æres-Purpur, som du borgede af dine Fædre, skulle blinde den Viises Øye, og skiule din Dievle Gestalts Før var du saa feed som en Koe i Bassan; men nu har din Geilhed saa udtæret dig, at du ligner Pharaos Koe, som i Drømmen prophetirte ham et magert Aar. Ja hør og forstrækkes ved dine Prophetier, som du kan læse (om du husker hvad Bibelen er for en Bog, og om du nogensinde læser i den) i Aabenbaringens 18. C. 5 og 8 V. Gaaer ud fra hende mit Folk! at I ikke skulle blive deelagtige i hendes Synder, paa det I skulle

14

ikke faae noget af hendes Plager; thi hendes Synder række til Himmelen; og Gud tænker paa hendes Fortrædelighed. Derfor skulle hendes Plager komme paa een Dag, Døden, Bedrøvelse og Hunger: Hun skal opbrændes med Ild; thi Gud Herren er stærk som hende skal dømmes.

Den forvandlede Havfrue.

Havfruen, som var fød og svømmede i Norden,

Hun bruste Havet op og overspyede Jorden,

Hun var kun Søemænds Riis; som spaade

Verden vee,

Hun ved en Hexe-Kraft lod mange Jertegn

see.

Hun styrtet Skibe ned i Dødens vaade Huuler, Hun sprøytede den Gift, der sig i Havet skiuler, Tidt giennem Struben ud, og tit i Tordenskrald, Hver Fisk blev stukken an endogsaa gar en Hval. Hun blev omsider kied af Bølgens glatte Trone, Hun væmdes ved sig selv og ved sin Havmans

15

Hun saae at hun var skabt, som Juno oven til; Men at hun nedentil kun lignede en Sild.

Hun ærgrede sig naar hun saa Neptun at ride Saa let paa Bølgerne og heele Havets Vidde, At han forstod saa smukt at springe med sin Hest, Og fløy langt lettere, end hun i heftig Blæst. Hun bad til Jupiter! han ville sig forbarme, Omskabe hendes Fisk, som sig var kun til Harme, Og give hende Laar og Been og krumme Knæ, Ja skabe hende til en god Beridere.

Strax blev hun dannet om, nu kiendte man ey

meere

Den halve Fiskedeel; nu saae man hende bære Et deyligt Sælhundskind om sine hvide Laar. Kort: Som en Rytter hun paa Havets Bierge

staaer.

Neptunus lærte snart sin Guddom ret at ride, Hun tumlede sin Hingst; han reed ved hendes

Side;

Snart lærte han sig til og det i fuld Galup,

At klappe hendes Laar og kysse udi Snup.

Han fik saa Leylighed for hende født at smiske. Ved deres Luftspring de forskrækte alle Fiske. Neptunus fløj foran; hun fulgte ham med Fart, Og brugte Sporerne, - - Var hun vel Fiske-Art?

16

Havhesten snublede paa en usynlig Klippe; Neptunus styrtet af og sønderslog sin Rippe. Nu græd Havfruen høyt og bad til Jupiter, Af Frygt for sligt et Fald, om nye Omskabninger.

Hun tænkte: er Neptun en Havgræs-Rytter

bleven;

Hvor vil det gaae mig, som er ey i Ridning

dreven?

At ride eene om ansaae hun for en Klik.

Hun ønskede sig da en deylig Svanes Skik.

Hun fik sit Ønske fyldt; fik hvide Fjer og Duune. Hun holdt Neptunus end, skjønt lam, ved

gode Luune,

Han laae paa hendes Ryg; hun svimde som en

And,

Og bar Neptunus med hen i et Sundheds Vand.

Vor Siæles Lidenskab forandres uden Smag; I Gaar vi elskte det vi væmmes ved i Dag,

En Søemand taaler dog den hæslige Neptun,

Som bløder til hans Ryg og slaæer med sin

Harpun.

Tilbøyeligheder er' ubøuelige bleven,

Da Yppigheden blev paa Dydens Rulle Skreven.

17

Forsonings Oxen.

Den unge Løve, som i Mod og Sindighed

Langt overgik de beste Skoves Løver, Omdanner alt og fængsler Skovens Røver Og tog Blod-Igler an i disse Røvres Sted. De suede kun lidt paa Duer og paa Faar; Ey Under at det svækte disses Kræfter,

De første Kraften tog de sidste slikker efter. Og Løven gar i Gield hos sine Rotter staaer. De mante Løven tit da det i Landrag gik;

(Thi Gielden var ham over Hovdet voxen)

De fordrer det, at udbetale moren,

Som dem hver Dag tilkom alt efter gammel

Skik.

Da Lovens Kasse var just den gang næsten

tom,

Et Vildsviin tvang dem derfor til at bie. De taug en Stund; men kunne ikke tie, Da Sulten qvælede i deres lille Vom. Saa stak det Rotterne at flygte hen til den

18

Som Løve var, og pibe Jammer-Sange. De mødte først ved Løvens Hof en Slange, Den spillede dem et Puds, saa de drog hjem

igien.

Med uforrettet Sag, de meente, da at gaae Til deres Hiem; men Løven strax befalte: Hver Myre fik sin Ordre og betalte,

En Deel af Gielden af - - Det vil kun lidt

forslaae.

Ak her skal ineere til om Rotters Opstand ey

Skal strække os! saa talte Skovens Herre. En svarte da: Ja det kan blive værre. Vi maa forsone os og give dem en

Stei;

Man stegte da en Stud og gav dem den til

Priis,

Hver Rotte sprang og sled en Rem af Stegen,

Og tænkte da: See hvor man er forlegen,

At faae os goed igien; vi! vi, er Skovens Riis.

19

Det største Onde man sig tit paa Halsen skaffer, Naar man Dumdristighed gjør Got og ikke straffer.

Den kaade Høne.

(En Fortælling.)

En feed og trin og modig Høne Gaaer uden for er Apothek,

Man hører Hanens Gal at støne;

Thi Hønen kroner ham til Giek.

Hun hugger i hans mavre Krop Og plukker Fiedre af hans Top,

Hun tumler ham omkring i Støvet,

At han al Samling blir berøvet;

Hun, plukker i ham, som en Loppe,

Han sprætter om som en Græshoppe; Han flyer og dratter hid og did

Og ligner et forvildet Kid.

Nu pakker han sig bort hen til et andet Sted, Han slinger ved hvert Trin og knæler i hvert

Fied.

Hun staaer og gaber frek omkring,

Som Hoppen gjør hun geile Spring,

20

Og sniger sig saa ind Saa listig som en Vind,

I Apothekrens Have Hun seer en skrumpen Pave Med Rynker udi Panden;

Hun tænker det er Fanden.

Og sig af Skræk forbauset lister Ind under nogle Birke-Qvister,

Her lurer hun til vores Pater Har endt at pludre Unser Vater.

Saa galder der en dristig Hane,

Som ligner en forsveet Svane.

Hans Krop den er just ey udtært,

Dog sidder Hovdet lidt forkeert,

Hans Laar er som de svage Føls,

Som Bondens naar han gaaer fra Øls; Hans Næb er skrumplet, tyk og kroget, Hans Galen ligner Vægter-Sproget, Hans Sporer er som Griffens Klør,

Og Beenene fom feye Rør,

Landstranglet, budtet som en Struds,

Saaledes og i denne Puds

See Hønen ham igiennem Riisene,

Hun springer frem, geil, raser og vil see

21

Om han er dygtig nok i Elskovs Iver, Om han forstaaer det Vink hun hannem giver; Hun undrer sig, at Apotheker-Piller Har gjort den Hane feed og tækkelig,

Hun seer ham an som den der Brynden

stiller;

Hun kagler, kroer sig, gjør sig nydelig Og legger sig med slappe Vinger need; Han, han forstaaer strax hendes Øyemeed. Nu tør han hendes Ryg omspænde,

Og seer da Kiøge Høns paa Hende.

Det er jo got at faae en Ven i Nød,

Naar man slaauer Vrag paa tvungen Levebrød. Den Kone fik lidt andet Mad i Fior,

Som ikke gad gaae til sit eget Bord.

22

Hunden og Plukkefiften.

En Herre havde just engang en Engelsk Tæve, Som havde hvide Haar, var kielen som et

Lam;

Han mæsker hende og lod hende trygt hanthæve, At hun ey Hvalpe fik; skiøndt hun var kaad og tam.

Vor Tæve bliver da af Geilhed ganske syg, Gaaer op i Herrens Seng og ligger som et Liig; Da Herren merker det, saa skal hun aarelades, Og hendes matte Krop i Spirritusser bades. Kvaksalveren blir hendt han kommer med sin

Hund:

Han taer paa hendes Puls og seer i hendes Mund, Han siger da paa Tydsk og med en myndig Mine:

Sie hat Forstoppelse und hæftig Magenpine;

Han ordinerer nu en velkogt Plukkefisk,

Tillige med Klysteer, saa skal hun blive frisk. Strax Plukkefisken kom; mens Herren sig nu vender

Ud fra sin syge Thils udi Kiøkenet,

Og seer om Docteren sin Fliid i Alt anvender,

Gaa sprang vor Doctors Hund paa Sængedækkenet;

23

Han karesserer smukt for Herrens syge Tæve Gier hende Draaber ind, som hendes Sukke kræve.

Hun springer om og giører; hun bliver ganske

frisk

Og giver Doktrens Hund til Vederlag sin Fisk. Vor Doktor blev berømt for denne rare Ret, Som gjorde Tæven glad og frisk og flink og læt.

En Dokter bliver ofte roest, for det. Som kun hans lille Hund kurerer ret.

24